

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่
สำหรับประชาชนในชนบท

บทคัดย่อ

ของ

ทองสุข วันแสน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

มีนาคม 2537

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่สำหรับประชาชนในชนบท ให้เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพ สามารถใช้เป็นแนวทางหลักในการฝึกอบรมให้ประชาชนในชนบท มีความรู้ ทักษะ และมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ ตลอดจนสามารถทอผ้าไหมมัดหมี่ให้มีคุณภาพดีได้

วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เพื่อการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ สัมภาษณ์พัฒนาการจังหวัดสุรินทร์ อุตสาหกรรมจังหวัดสุรินทร์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวม 4 คน สัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่าง จังหวัดสุรินทร์ 13 หมู่บ้าน รวม 82 คน และจัดประชุมดำเนิน โดยใช้เวลา 2 วัน

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างและพัฒนาโครงร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน โดยหลักสูตรที่สร้างขึ้นประกอบด้วย สภาพปัญหาและความจำเป็น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สมรรถภาพที่มุ่งเน้น หน่วยการฝึกอบรม และแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ทั้งนี้โดยในหน่วยการฝึกอบรมนั้นมี 6 หน่วยการฝึกอบรมด้วยกัน คือ หน่วยที่ 1 มโนทัศน์เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ หน่วยที่ 2 การเตรียมไหมเบื้องต้นสำหรับการทอผ้าไหมมัดหมี่ หน่วยที่ 3 การเตรียมเส้นไหมพุ่งสำหรับการทอผ้าไหมมัดหมี่ หน่วยที่ 4 การเตรียมเส้นไหมยืนสำหรับการทอผ้าไหมมัดหมี่ หน่วยที่ 5 การทอเป็นผืนผ้า และหน่วยที่ 6 การจัดการและการตลาดเบื้องต้นเกี่ยวกับผ้าไหมมัดหมี่

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ โดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญ 11 คน พิจารณาประเมินหลักสูตรในแง่ความเหมาะสม และความสอดคล้องกันภายในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งผลการประเมินในขั้นตอนนี้พบว่าหลักสูตรมีคุณภาพดี กล่าวคือมีความเหมาะสมและความสอดคล้องกัน

ภาษาในองค์ประกอบต่าง ๆ อยู่ในระดับมากตามเกณฑ์ที่กำหนด ขึ้นตอนที่ 4 เป็นการปรับปรุงหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ซึ่งในขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นโดยได้ปรับปรุงในรายละเอียดของหลักสูตรในหน่วยการฝึกอบรมทั้ง 6 หน่วย ใน 3 ประเด็นเพียงเล็กน้อย คือ การเพิ่มเติมกิจกรรมเสนอแนะในการฝึกอบรม การใช้คำศัพท์ และการประเมินผลงานภาคปฏิบัติให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขึ้นตอนที่ 5 เป็นการทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินหลักสูตรจากข้อมูลในสถานการณ์จริง โดยการดำเนินการในขั้นนี้ผู้วิจัยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่าง คือ บ้านตากแดด หมู่ที่ 6 ตำบลตากูก อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ใน ช่วงวันที่ 25 มีนาคม 2535 ถึงวันที่ 9 กรกฎาคม 2535 มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งสิ้น 21 คน ผลการทดลองใช้หลักสูตรในขั้นตอนนี้ได้ข้อสรุปที่สำคัญดังนี้ คือ ในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติภายหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลงานการทอผ้าไหมมัดหมี่ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 17 คน ใน 21 คน หรือร้อยละ 80.95 ได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีคุณภาพดี ส่วนในด้านความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรมและวิทยากรที่มีต่อหลักสูตร และกระบวนการฝึกอบรมนั้น พบว่าหลักสูตรและการดำเนินการอบรมในด้านต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีเช่นกัน ดังนั้นเมื่อพิจารณาผลจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ ดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าหลักสูตรฝึกอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่ที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ มีคุณภาพดีตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และในขั้นที่ 6 ของการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้เป็นการปรับปรุงหลักสูตรภายหลังการทดลองใช้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอาชีพ

การทอผ้าไหมมัดหมี่สำหรับประชาชนในชนบทครั้งนี้ไปปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่สมบูรณ์ ใน 3 ประเด็นได้แก่ การเพิ่มกิจกรรมเสนอแนะในการฝึกอบรมหน่วยที่ 1 เกี่ยวกับการศึกษาดูงาน การปรับปรุงเวลาในการฝึกอบรมในภาพรวมและในแต่ละหน่วยการฝึกอบรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และปรับปรุงข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้อื่นได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการฝึกอบรมและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการเสนอแนะขนาดหรือมาตรฐานวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับการทอผ้าไหมมัดหมี่ด้วย

อนึ่งจากผลการวิจัยพัฒนาหลักสูตรฝึกอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่สำหรับประชาชนในชนบททั้ง 6 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้สามารถพัฒนาหลักสูตรฝึกอาชีพการทอผ้าไหมมัดหมี่สำหรับประชาชนในชนบทให้มีคุณภาพดี สามารถนำไปใช้ได้อย่างแท้จริง

<http://dr-thongsri.com>

AN OCCUPATIONAL TRAINING CURRICULUM DEVELOPMENT
ON IKAT SILK WEAVING FOR
RURAL PEOPLE

AN ABSTRACT

BY

THONGSOOK WANSAEN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education Degree in Curriculum Research
and Development at Srinakharinwirot University

March 1994

The purposes of this research were to develop for rural people a quality curriculum on Ikat silk weaving training that can be used as a main guideline to train the said people so that they will become qualified and skilled Ikat silk weavers and also have a good attitude toward Ikat silk weaving occupation. Having received training through this curriculum, the rural people themselves are expected to be able to weave good quality Ikat silk cloth.

The research procedures were divided into six steps. The first step dealt with a study of fundamental data essential for developing a curriculum by studying documents and some related research works and a study of field data through the interviews of a Surin provincial development director, a Surin provincial industry director and other four officials concerned, 82 villagers in 13 sample villages in Surin and by holding a 2-day DACUM workshop seminar. The second step was to construct and develop the curriculum in congruence with the data found in the first step procedure, that is, the curriculum detailed the state of problems and needs, curriculum objectives, the desired competence, 6 training units and their use categorized as Unit I dealing with a fundamental concept about Ikat silk

weaving occupation, Unit II with a fundamental silk preparation for silk weaving, Unit III preparing the weft for Ikat silk weaving, Unit IV preparing the warp for Ikat silk weaving, Unit V weaving Ikat silk threads into cloth, Unit VI concerning a fundamental management and marketing for Ikat silk cloth. The third step was an evaluation of the curriculum by the experts before being put into implementation, by considering its suitability and consistency among its components. The result of a preliminary evaluation showed that the curriculum was of good quality since its suitability and consistency among its components were at high level. The fourth step was to revise the curriculum before putting into implementation. Data and suggestions from experts were applied in improving the curriculum. Some details in the 6 training units were slightly revised in three respects by adding suggestion-giving activities, vocabulary usage training, and an evaluation of field work. The fifth step was to experiment the use of curriculum and evaluate it based on real situation data. At this step between March 25 and July 9, 1992 the curriculum was experimented with the people in a sample village, Ban Tak Daed, Moo 6 Tambon Tagook, Muang District, Surin province where 21 trainees attended. The result of an

experimented of the curriculum use at this step could be summarised as follows. On the trainees' achievement, it showed that after training the trainees significantly gained more knowledge, better skills and had better attitude than they did before training at an 0.01 level. The quality of Ikat silk cloth woven by 17 out of 21 trainees or 80.95 percent of them was evaluated good by the experts. On the trainees' and trainers' opinions about the curriculum and training procedures, it was found that they were satisfactorily suitable in all respects. So judging from the result of an experiment of the use of this curriculum on Ikat silk weaving, it could be concluded that this purpose-built curriculum met a required quality and standard. The sixth step was to revise the curriculum after its experimental use. Based on data obtained from the experiment of its use, the researcher improved and developed the curriculum into a more perfect one in the three respects by adding suggestion-giving activities in the training unit I concerning study tours, adjustment of training times in an overall picture and in each training unit. improvement of suggestions on the implementation of curriculum dealing with preparations, arrangements of training, solution of problems and provision of suggestions about the size or standard of

equipment and tools essential for training on Ikat silk weaving.

From the result of research on curriculum development for training the rural people on Ikat silk weaving in all six steps as mentioned above, it could be seen that the research could help develop a curriculum on Ikat silk weaving into a quality one, and proved that curriculum can be put into implementation effectively.

<http://dr-thongsook.com>